

การคำนวณค่าแปรราคาเงาสำหรับการวิเคราะห์โครงการทางเศรษฐศาสตร์
ในประเทศไทย

นางสาวนันทยา เต็มคุณานนท์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-798-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017884

117 ๑๑ ๑๑๐๐

CALCULATION OF CONVERSION FACTORS FOR ECONOMIC ANALYSIS OF PROJECTS
IN THAILAND

Miss Nuntaya Termkunanon

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master Degree of Economics

Department of Economics
Graduate School
Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-578-798-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การคำนวณค่าแปรราคาเงาสําหรับการวิเคราะห์โครงการทาง
 เศรษฐศาสตร์ในประเทศไทย
โดย นางสาวนันทยา เต็มคุณานนท์
ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย รัตนโกมุท

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยภูมิใจ สมริต)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย รัตนโกมุท)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ วงศ์พายุเชาว์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิรณ พงศ์มพันธ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นันทยา เต็มคุณานนท์ : การคำนวณค่าแปรราคาเงาสำหรับการวิเคราะห์โครงการทางเศรษฐกิจศาสตร์ในประเทศไทย (CALCULATION OF CONVERSION FACTORS FOR ECONOMIC ANALYSIS OF PROJECT IN THAILAND) อ.ที่ปรึกษา: ผศ.ดร.สมชาย รัตนโกมุท อ.ที่ปรึกษาร่วม : รศ.ดร.วารินทร์ วงศ์หาญเชาว์, 144 หน้า, ISBN 974-578-798-1

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อคำนวณค่าแปรราคาเงาของสินค้าและบริการในระบบเศรษฐกิจไทย ตั้งแต่ปี 2523-2532 พร้อมทั้งเปรียบเทียบค่าแปรราคาเงาที่คำนวณได้ในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ

ผลการคำนวณพบว่า ค่าแปรราคาเงาของสินค้าทั้งหมดที่ค้าในตลาดระหว่างประเทศ (all trade goods) ตั้งแต่ปี 2523-2532 มีค่า 0.913-0.932 โดยกลุ่มสินค้าที่มีค่าแปรราคาเงาใกล้เคียง 1 มากกว่า ได้แก่ สินค้าในกลุ่มสินค้าอื่น ๆ อาหารและเครื่องดื่ม วัตถุดิบและกึ่งวัตถุดิบ เสื้อผ้าและรองเท้า และน้ำมันและสิ่งหล่อลื่น ส่วนกลุ่มที่มีค่าแปรราคาเงาต่ำกว่า ได้แก่ สินค้าทุน วัสดุก่อสร้าง เครื่องใช้ในบ้าน เรือยนต์ ยานและเวชภัณฑ์ และรถยนต์ สำหรับสินค้าที่มีได้ค้าในตลาดระหว่างประเทศ (nontraded goods) ค่าแปรราคาเงามีค่าตั้งแต่ 0.809-0.932 นอกจากนี้ยังพบว่า ค่าแปรราคาเงาของสินค้าที่ค้าในตลาดระหว่างประเทศ (traded goods) ที่คำนวณได้ในแต่ละปีมีค่าใกล้เคียงกัน และเมื่อเปรียบเทียบกับผลการศึกษาในอดีตแล้วพบว่า ค่าแปรราคาเงาของสินค้าและบริการมีค่าสูงขึ้น ยกเว้นกลุ่มสินค้าบริโภค

ค่าแปรราคาเงาที่คำนวณได้ดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าโดยทั่วไปเศรษฐกิจไทยเป็นระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันเสรีสูง อย่างไรก็ตาม ค่าแปรราคาเงาดังกล่าวควรนำมาใช้สำหรับค่าทางเศรษฐกิจของผลได้ผลเสียในการวิเคราะห์โครงการทางเศรษฐกิจศาสตร์

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา _____
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต _____

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา _____

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม _____

NUNTAYA TERMKUNANON : CALCULATION OF CONVERSION FACTORS FOR ECONOMIC ANALYSIS OF PROJECT IN THAILAND. THESIS ADVISOR : ASSIS. PROF.SOMCHAI RATANKOMOOT, CO ADVISOR ASSO. PROF.WARIN WONGHANCAO,ED.D. 144 PP.

This study was calculate conversion factors of goods and services of the Thai economy from 1980 to 1989 and also to compare such conversion factors.

It was found that the conversion factors for all traded goods from 1980 to 1989 were from 0.913 to 0.932. For traded goods in which the conversion factors were colser to unity were food & beverage, intermediate goods, clothing & footwere, fuel & rubricant, and other goods. The low conversion-factor groups were capital goods, construction materials, households goods, medicinal & phamaceutical, and vehicles. The conversion factors for nontraded goods were between 0.809 and 0.932. It was also found that the conversion factors for traded goods did not vary so much and these conversion factors were closer to unity than those in the past except consumer goods.

The estimated conversion factors indicater that the competition in the Thai economy was rather high. However, these conversion factors should be used in economy analysis for calculating the economic price of projects.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา -
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติกร

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้ชี้แนะ และตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร.สมชาย รัตนโกมุท และท่านอาจารย์ ดร.วารินทร์ วงศ์หาญเชาว์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้แนวคิด และคำแนะนำที่มีค่าตั้งแต่เริ่มต้น ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร.ขวัญใจ สมิต และท่านอาจารย์ ดร.ตีรณ พงศ์มณฑลน์ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาตรวจร่างวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้ข้อคิดเห็นที่เป็น ประโยชน์ในการนำมาปรับปรุง ให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ขึ้น

ขอบคุณ คุณสุภาศรี ลิงพันธ์น้อย คุณวีรพงษ์ ประดิษฐ์พร คุณรัฐพล เจนวิถีสขุ คุณวิทยา สมรูป เจ้าหน้าที่หน่วยการคลังธนาคารแห่งประเทศไทย กรมศุลกากร กรมสรรพสามิต และหน่วยงานอีกหลายแห่ง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ทางด้านข้อมูลแก่ผู้เขียนเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามงานนี้คงจะออกมาเป็นรูปเล่มไม่ได้หากปราศจากซึ่งความวิริยะในการจัดพิมพ์ของคุณวิจิตรวิรัช วิจิตรวงษ์ และเช่นเดียวกันความช่วยเหลือและเอื้ออาทรในทุก ๆ ด้านอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ของคุณวินัย ไข่เมตตา ที่ได้เป็นกำลังใจช่วยให้วิทยานิพนธ์นี้ลุล่วงและสำเร็จลงได้ จึงขอขอบคุณ เป็นพิเศษไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ันทยา เต็มคูนานนท์

พฤษภาคม 2534

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	
1.1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	6
1.3. ขอบเขตของการศึกษา.....	6
1.4. วิธีการศึกษา.....	7
1.5. ข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูล.....	7
1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 แนวคิดที่ใช้ในการศึกษาและผลงานการศึกษาในอดีต	
2.1. แนวคิดการคำนวณหาราคาเงา.....	9
2.2. การคำนวณราคาเงาของสินค้าและบริการในระบบเศรษฐกิจ.....	12
2.3. ผลงานการศึกษาในอดีต.....	23
3 โครงสร้างตลาดและการแทรกแซงระบบตลาดในประเทศไทย	
3.1. โครงสร้างตลาดสินค้าในประเทศไทย.....	37
3.2. โครงสร้างตลาดการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทย.....	38
3.3. การแทรกแซงของรัฐในระบบตลาดของไทย.....	42
4 การคำนวณค่าแปรราคาเงาของ Traded Goods	
4.1. การจำแนกกลุ่มสินค้า.....	50
4.2. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	54
4.3. ผลการคำนวณ.....	65
4.4. การทดสอบความไว.....	68
4.5. การคำนวณค่าแปรราคาเงาของข้าว.....	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5	การคำนวณค่าปรับราคาเงาของ Nontraded Goods
5.1	หลักการ..... 78
5.2	ข้อมูลที่ใช้และการคำนวณ..... 79
5.3	ผลการคำนวณ 95
5.4	การคำนวณค่าปรับราคาเงามาตรฐาน..... 96
6	สรุปผลการศึกษา
6.1	สรุปผลการศึกษา..... 97
6.2	ค่าปรับราคาเงากับระบบเศรษฐกิจไทย..... 98
6.3	เปรียบเทียบค่าปรับราคาเงาที่คำนวณได้กับค่าในอดีต..... 99
6.4	การนำค่าปรับราคาเงาไปใช้..... 101
6.5	ข้อจำกัดการศึกษา..... 101
6.6	ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต..... 102
	บรรณานุกรม..... 103
	ภาคผนวก
	ก. การจัดกลุ่มสินค้าและรหัสสินค้าตามนิกดอัตราศุลกากร ระบบ HS และระบบ CCCN 105
	ข. การคำนวณค่าปรับราคาเงากลุ่มของ Traded Goods 113
	ค. การทดสอบความไว (Sensitive Test) 133
	ง. ค่าปรับราคาเงาของแรงงาน 141
	ประวัติผู้เขียน..... 144

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	ค่าพารามิเตอร์สำหรับเศรษฐกิจไทย 25
2.2	ค่าแปรราคาเงาจากการศึกษาของ Bruce 27
2.3	ค่าแปรราคาเงาจากการศึกษาของ CCILMB 29
2.4	ค่าแปรราคาเงาจากการศึกษาของ Ahmed Sadiq..... 31
2.5	สรุปผลการศึกษาเกี่ยวกับการคำนวณค่าแปรราคาเงาในประเทศไทย 32
2.6	เปรียบเทียบผลการศึกษาค่าแปรราคาเงาในประเทศไทย 33
3.1	ความยืดหยุ่นของการนำเข้าและส่งออกของประเทศไทย..... 41
3.2	โครงสร้างอากรขาเข้า..... 43
3.3	มาตรการด้านภาษีอากรเพื่อการส่งเสริมการส่งออกของกรมศุลกากร 48
4.1	มูลค่าการนำเข้าแยกตามกลุ่มสินค้าตั้งแต่ปี 2523-2532 57
4.2	มูลค่าการส่งออกแยกตามกลุ่มสินค้าต่าง ๆ ตั้งแต่ปี 2523-2532 58
4.3	มูลค่าอากรขาเข้าที่จัดเก็บได้ แยกตามกลุ่มสินค้า ตั้งแต่ปี 2523-2532 59
4.4	มูลค่าอากรส่งออกที่จัดเก็บได้ แยกตามกลุ่มสินค้า ตั้งแต่ปี 2523-2532 60
4.5	มูลค่าภาษีการค้าที่จัดเก็บได้จากการนำเข้า แยกตามกลุ่มสินค้า ตั้งแต่ปี 2523-2532 61
4.6	มูลค่าภาษีการค้าที่จัดเก็บได้จากการส่งออก แยกตามกลุ่มสินค้า ตั้งแต่ปี 2523-2532 62
4.7	มูลค่าภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บได้จากการนำเข้า แยกตามกลุ่มสินค้า ตั้งแต่ปี 2523-2532 63
4.8	สรุปผลการคำนวณ ค่าแปรราคาเงากลุ่มของ Traded Goods 66
4.9	มูลค่าการเก็บค่าธรรมเนียมการส่งออกข้าว ตั้งแต่ปี 2521-2529 71
4.10	อัตราการสำรวจข้าวและราคาที่รัฐบาลรับซื้อ ตั้งแต่ปี 2521-ยกเลิก..... 72
4.11	การสำรวจข้าวโดยกำหนดภาระการสำรวจเป็นตัวเงิน 73
4.12	จำนวนภาษีและอากรที่จัดเก็บได้จากการส่งออกข้าว ตั้งแต่ปี 2523-2532 .. 74

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
5.1	สัมประสิทธิ์ปัจจัยการผลิตของ Nontraded Goods 83
5.2	สรุปผลการคำนวณค่าแปรราคาเงาของ Nontraded Goods 87
5.3	การคำนวณค่าแปรราคาเงาของการขนส่งด้วยรถโดยสาร 88
5.4	การคำนวณค่าแปรราคาเงาของการขนส่งด้วยรถบรรทุก 10 ล้อ 90
5.5	การคำนวณค่าแปรราคาเงาของการขนส่งด้วยรถบรรทุก 6 ล้อ 91
5.6	การคำนวณค่าแปรราคาเงาของการขนส่งทางน้ำภายในประเทศ 92
5.7	การคำนวณค่าแปรราคาเงามาตรฐาน 96
6.1	เปรียบเทียบผลการคำนวณค่าแปรราคาเงาในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ ... 100

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

รูปที่		หน้า
2.1	เส้นอุปสงค์ของผู้ผลิตแต่ละรายและดุลยภาพในตลาดแข่งขันสมบูรณ์.....	13
2.2	การกำหนดราคาและผลผลิตในตลาดผูกขาด.....	15
3.1	แบบจำลองตลาดการส่งออกของประเทศไทย.....	39
3.2	แบบจำลองตลาดการนำเข้าของประเทศไทย.....	40

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย